

Sandøy kommune-
under høg himmel med vid horisont

Rekneskap 2018

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	4.371.599,21	3.948.000,00	3.498.000,00	4.764.498,31
Andre salgs- og leieinntekter	13.293.462,09	12.883.000,00	13.583.000,00	12.488.932,00
Overføringer med krav til motytelse	10.762.756,50	3.971.000,00	3.976.000,00	10.839.302,57
Rammetilskudd	53.244.367,00	53.087.000,00	53.087.000,00	53.127.335,83
Andre statlige overføringer	9.491.222,55	8.671.000,00	6.521.000,00	8.411.873,20
Andre overføringer	203.750,00	87.000,00	87.000,00	829.292,60
Skatt på inntekt og formue	39.378.218,79	38.810.000,00	38.810.000,00	37.800.928,51
Eiendomsskatt	1.700.344,68	1.660.000,00	1.660.000,00	1.706.085,71
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	132.445.720,82	123.117.000,00	121.222.000,00	129.968.248,73
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	72.917.808,46	73.139.000,00	73.418.000,00	71.269.012,57
Sosiale utgifter	17.310.365,28	15.033.000,00	14.565.000,00	17.125.523,96
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	22.329.789,35	24.227.000,00	24.657.000,00	24.526.441,23
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	8.196.945,80	8.128.000,00	8.178.000,00	11.045.266,82
Overføringer	7.614.898,15	4.234.000,00	4.148.000,00	6.601.997,29
Avskrivninger	9.497.437,00	7.695.000,00	7.695.000,00	7.916.222,00
Fordelte utgifter	-1.395.426,68	-5.711.000,00	-5.511.000,00	-6.260.690,63
Sum driftsutgifter	136.471.817,36	126.745.000,00	127.150.000,00	132.223.773,24
Brutto driftsresultat	-4.026.096,54	-3.628.000,00	-5.928.000,00	-2.255.524,51
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	3.653.808,01	4.660.000,00	6.660.000,00	6.030.787,74
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	7.000,00	10.000,00	10.000,00	23.484,91
Sum eksterne finansinntekter	3.660.808,01	4.670.000,00	6.670.000,00	6.054.272,65
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	4.696.151,17	4.280.000,00	3.880.000,00	3.513.079,46
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	6.700.652,00	6.500.000,00	6.000.000,00	4.910.000,00
Utlån	30.000,00	18.000,00	18.000,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	11.426.803,17	10.798.000,00	9.898.000,00	8.423.079,46
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-7.765.995,16	-6.128.000,00	-3.228.000,00	-2.368.806,81
Motpost avskrivninger	9.497.437,00	7.695.000,00	7.695.000,00	7.916.222,00
Netto driftsresultat	-2.294.654,70	-2.061.000,00	-1.461.000,00	3.291.890,68
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	3.423.777,19	3.423.777,00	0,00	4.379.785,73
Bruk av disposisjonsfond	600.000,00	1.800.000,00	1.200.000,00	10.000,00
Bruk av bundne fond	2.268.564,56	609.000,00	609.000,00	932.277,47
Sum bruk av avsetninger	6.292.341,75	5.832.777,00	1.809.000,00	5.322.063,20
Overført til investeringsregnskapet	427.101,00	427.101,00	0,00	400.461,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	2.438.676,19	2.438.676,00	0,00	3.781.824,73
Avsatt til bundne fond	588.193,76	906.000,00	348.000,00	1.007.890,96
Sum avsetninger	3.453.970,95	3.771.777,00	348.000,00	5.190.176,69
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	543.716,10	0,00	0,00	3.423.777,19

Skatt på inntekt og formue	39.378.218,79	38.810.000,00	38.810.000,00	37.800.928,51
Ordinært rammetilskudd	53.244.367,00	53.087.000,00	53.087.000,00	53.127.335,83
Skatt på eiendom	1.700.344,68	1.660.000,00	1.660.000,00	1.706.085,71
Andre direkte eller indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre generelle statstilskudd	9.491.222,55	8.671.000,00	6.521.000,00	8.411.873,20
Sum frie disponible inntekter	103.814.153,02	102.228.000,00	100.078.000,00	101.046.223,25
Renteinntekter og utbytte	3.653.808,01	4.660.000,00	6.660.000,00	6.030.787,74
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	4.696.151,17	4.280.000,00	3.880.000,00	3.513.079,46
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	6.700.652,00	6.500.000,00	6.000.000,00	4.910.000,00
Netto finansinnt./utg.	-7.742.995,16	-6.120.000,00	-3.220.000,00	-2.392.291,72
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	2.438.676,19	2.438.676,00	0,00	3.781.824,73
Til bundne avsetninger	588.193,76	906.000,00	348.000,00	1.007.890,96
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	3.423.777,19	3.423.777,00	0,00	4.379.785,73
Bruk av ubundne avsetninger	600.000,00	1.800.000,00	1.200.000,00	10.000,00
Bruk av bundne avsetninger	2.268.564,56	609.000,00	609.000,00	932.277,47
Netto avsetninger	3.265.471,80	2.488.101,00	1.461.000,00	532.347,51
Overført til investeringsregnskapet	427.101,00	427.101,00	0,00	400.461,00
Til fordeling drift	98.909.528,66	98.169.000,00	98.319.000,00	98.785.818,04
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	98.365.812,56	98.169.000,00	98.169.000,00	95.362.041,00
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	543.716,10	0,00	150.000,00	3.423.777,04

Skjema 1B - Drift

		Regnskap 2018	Budsjett (end) 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
	Rammeområde				
1	FOLKEVALGTE STYRINGSORGAN OG FELLESUTGIFTER	21 093 875	21 169 000	21 519 000	20 962 035
2	UNDERVISNINGSTENESTER	19 446 363	20 051 000	19 991 000	17 877 380
3	BARNEHAGETENESTER	7 423 347	8 704 000	9 368 000	8 570 733
4	SOSIALE TENESTER	1 689 888	2 197 000	2 257 000	1 979 150
5	HELSE OG OMSORGSTENESTER	34 635 348	36 556 000	36 556 000	33 699 318
7	KULTURELLE TENESTER	2 294 070	2 575 000	2 575 000	2 092 515
8	TEKNISKE TENESTER	9 667 321	8 006 000	8 006 000	7 613 012
	SUM	96 250 212	99 258 000	100 272 000	92 794 143
	FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER	2 115 600	-1 089 000	-1 953 000	2 567 898
	SUM FORDELT IHHT. SKJEMA 1A	98 365 812	98 169 000	98 319 000	95 362 041
		Regnskap 2018	Budsjett (end) 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
<i>OVERSIKT FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER OMRÅDE 1-8</i>					
	500 RENTEUTGIFTER	983 390	719 000	719 000	626 466
	550 AVSETNINGER TIL BUNDNE FOND	30 194	348 000	348 000	810 391
	590 AVSKRIVNINGER	1 615 087	1 344 000	1 344 000	1 011 527
	810 ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-2 985 744	-1 960 000	-1 960 000	-3 682 368
	900 RENTEINNTEKTER	-19 183	-	-	-20 642
	940 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-600 000	-600 000	-	-10 000
	950 BRUK AV BUNDNE FOND	-2 268 564	-609 000	-609 000	-932 278
	SUM	-3 244 820	-758 000	-158 000	-2 196 904
		Regnskap 2018	Budsjett (end) 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
<i>OVERSIKT FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER OMRÅDE 9</i>					
<i>PENSJONSINNSKUDD OG TREKKPLIKTIGE</i>					
	90 FORSIKRINGSORDNINGER	-998 463	-2 818 000	-3 082 000	198 942
	99 ARBEIDSGIVERAVGIFT	-105 837	-326 000	-326 000	17 447
	130 POST, BANK, TELEFON, INTERNETT/BREDBÅND	76 406	-	-	56 465
	185 FORSIKRINGER OG UTGIFTER TIL VAKTHOLD OG SIKRING	490	-	-	500
	195 AVGIFTER	34 384	-	-	5 614
	270 ANDRE TJENESTER (SOM INNGÅR I EGENPRODUKSJON)	188 596	97 000	97 000	216 363
	429 MVA (betalt)	55 487	-	-	54 123
	470 OVERFØRINGER TIL ANDRE (PRIVATE)	384	1 200 000	1 200 000	-
	620 ANNET SALG AV VARER OG TJENESTER	-325 180	-	-	-124 337
	729 MVA-kompensasjon investering	-55 487	-	-	-54 123
	SUM	-1 129 220	-1 847 000	-2 111 000	370 994
	FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER	2 115 600	-1 089 000	-1 953 000	2 567 898

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	0,00	0,00	0,00	760.000,00
Andre salgsinntekter	30.000,00	0,00	0,00	21.760,00
Overføringer med krav til motytelse	4.685.683,00	667.000,00	0,00	106.500,00
Kompensasjon for merverdiavgift	14.641.820,83	17.200.000,00	0,00	8.876.666,14
Statlige overføringer	485.000,00	6.845.000,00	6.845.000,00	100.000,00
Andre overføringer	200.000,00	0,00	0,00	3.170.000,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	20.042.503,83	24.712.000,00	6.845.000,00	13.034.926,14
Utgifter				
Lønnsutgifter	708.795,00	1.350.000,00	1.350.000,00	375.000,00
Sosiale utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	83.908.121,93	86.960.000,00	85.393.000,00	71.298.667,47
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer	14.641.820,83	17.200.000,00	0,00	8.888.166,14
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	99.258.737,76	105.510.000,00	86.743.000,00	80.561.833,61
Finansieringsbehov				
Finansieringsbehov				
Avdrag på lån	85.715,00	0,00	0,00	85.716,00
Utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av aksjer og andeler	494.456,00	25.000,00	0,00	532.201,00
Dekning av tidligere års udekket	427.101,00	427.101,00	0,00	400.461,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	760.243,90
Avsatt til bundne investeringsfond	1.919,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansieringstransaksjoner	1.009.191,00	452.101,00	0,00	1.778.621,90
Finansieringsbehov	80.225.424,93	81.250.101,00	79.898.000,00	69.305.529,37
Dekket slik:				
Bruk av lån	78.270.036,33	79.898.000,00	79.898.000,00	66.394.837,77
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	87.634,00	0,00	0,00	35.585,00
Overført fra driftsregnskapet	427.101,00	427.101,00	0,00	400.461,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	300.000,00	300.000,00	0,00	0,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	178.020,10
Bruk av ubundne investeringsfond	701.197,60	625.000,00	0,00	1.869.524,50
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	79.785.968,93	81.250.101,00	79.898.000,00	68.878.428,37
Udekket/udisponert	-439.456,00	0,00	0,00	-427.101,00

Skjema 2A - Investering	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	99.258.737,76	105.510.000,00	86.743.000,00	80.561.833,61
Utlån og forskutteringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Kjøp av aksjer og andeler	494.456,00	25.000,00	0,00	532.201,00
Avdrag på lån	85.715,00	0,00	0,00	85.716,00
Dekning av tidligere års udekket	427.101,00	427.101,00	0,00	400.461,00
Avsetninger	1.919,00	0,00	0,00	760.243,90
Årets finansieringsbehov	100.267.928,76	105.962.101,00	86.743.000,00	82.340.455,51
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	78.270.036,33	79.898.000,00	79.898.000,00	66.394.837,77
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0,00	0,00	0,00	760.000,00
Tilskudd til investeringer	685.000,00	6.845.000,00	6.845.000,00	3.270.000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	14.641.820,83	17.200.000,00	0,00	8.876.666,14
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	4.773.317,00	667.000,00	0,00	142.085,00
Andre inntekter	30.000,00	0,00	0,00	21.760,00
Sum ekstern finansiering	98.400.174,16	104.610.000,00	86.743.000,00	79.465.348,91
Overført fra driftsregnskapet	427.101,00	427.101,00	0,00	400.461,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	1.001.197,60	925.000,00	0,00	2.047.544,60
Sum finansiering	99.828.472,76	105.962.101,00	86.743.000,00	81.913.354,51
Udekket/udisponert	-439.456,00	0,00	0,00	-427.101,00

100	Nytt saksbehandlingssystem	-	-	-	26 281
101	Utskifting datautstyr	-	-	-	237 988
102	Datasystem økonomi	-	-	-	45 839
105	Arbeidsplanverktøy	303 624	-	-	232 988
106	Elektronisk møtebehandling	241 061	-	-	623 864
109	Dataprojekt - Sandøytunet	537 079	-	-	-
110	IKT-strategi	-	1 780 000	1 780 000	375 000
111	Arkivdetaljering IKA	966 651	1 200 000	1 200 000	-
114	Telefonisentral	78 235	-	-	80 043
140	Harøy kirke - Nye gravplasser	45 316	4 375 000	3 500 000	32 500
141	Harøy kirke - Maling utvendig	1 603 525	1 625 000	1 300 000	117 156
204	Bærbare PC/ipad- klassesett	-	-	-	99 742
251	Datautstyr organisasjon	314 659	-	-	-
802	Fagsystem kommunale avgifter	-	-	-	151 030
803	Bustadprosjekt	11 553 857	-	-	25 234 310
810	Utskifting eternittør	285 567	2 000 000	2 000 000	3 281 143
820	Ombygging skulekjøkken (Harøy barnehage)	-	-	-	1 166 008
823	Brannsikring tette trehusmiljøer	-	-	-	1 128 632
828	Asfaltering komm. byggefelt	424 765	1 250 000	1 000 000	358 592
832	Turstianlegg	44 500	-	-	780 664
849	Måsvikremma - syd	3 924 579	15 000 000	12 000 000	113 899
856	Høgdebasseng Myklebust	7 969 295	6 800 000	6 800 000	7 182 204
862	LED - gatelys	-	-	-	148 053
867	Veg/adresse prosjekt	-	500 000	500 000	-
871	Harøy stadion	7 556 001	-	-	5 585 793
872	Sandøytunet 2015-2018	-	-	-	178 130
874	Sandøytunet detaljprosjektering	-	-	-	1 087 922
876	Byggeprosjekt Sandøytunet	58 237 951	62 500 000	50 000 000	31 218 556
877	Følgjeprojekt Sandøytunet	-	-	-	1 075 498
878	Måsvikremma syd - utbygging vann	332 497	3 000 000	3 000 000	-
879	Måsvikremma syd - utbygging avløp	901 229	1 000 000	1 000 000	-
880	Harøy barnehage - Nytt tak	-	700 000	700 000	-
881	Klatrevegg I.P Huse-hallen	1 485 210	1 250 000	333 000	-
882	Grasklippatraktor	193 813	150 000	150 000	-
883	Sikringsgjerde Harøy barnehage	337 093	280 000	280 000	-
884	Oppgradering brannstasjon	-	1 200 000	1 200 000	-
885	Finnøy fiskerihavn	900 000	900 000	-	-
887	Sandøytunet - Sjuke-signalanlegg	1 022 233	-	-	-
TOTALT		99 258 740	105 510 000*	86 743 000	80 561 835

*Ein gjer merksam på at registrert budsjett 2018 er justert med rettigheite kring momskompensasjon (dette er ei teknisk justering).

EIENDELER

Anleggsmidler	572.448.178,05	464.030.511,05
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	351.532.394,19	264.140.874,19
Utstyr, maskiner og transportmidler	7.912.204,86	7.096.773,86
Utlån	13.629.271,00	13.693.905,00
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	9.188.917,00	8.694.461,00
Pensjonsmidler	190.185.391,00	170.404.497,00
Omløpsmidler	121.052.372,85	141.251.966,59
Herav:		
Kortsiktige fordringer	11.277.000,57	7.536.971,87
Konserninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	6.696.728,00	5.555.810,00
Aksjer og andeler	89.559.150,00	90.861.397,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	13.519.494,28	37.297.787,72
SUM EIENDELER	693.500.550,90	605.282.477,64

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital	169.352.898,88	147.406.618,50
Disposisjonsfond	32.729.609,30	31.190.933,11
Bundne driftsfond	2.062.209,48	3.742.580,27
Ubundne investeringsfond	53.736.152,06	54.437.349,66
Bundne investeringsfond	754.980,74	753.061,74
Regnskapsmessig mindreforbruk	543.716,10	3.423.777,19
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	-439.456,00	-427.101,00
Kapitalkonto	81.051.687,20	55.372.017,53
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-1.086.000,00	-1.086.000,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves)	0,00	0,00
Langsiktig gjeld	498.174.408,00	426.458.447,00
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	217.382.692,00	206.128.363,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	280.791.716,00	220.330.084,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	25.973.244,02	31.417.412,14
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	25.973.244,02	31.417.412,14
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	0,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	693.500.550,90	605.282.477,64

MEMORIAKONTI

Memoriakonto	6.777.917,15	17.799.953,48
Herav:		
Ubrukte lånemidler	6.777.917,15	17.799.953,48
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto til memoriakontiene	-6.777.917,15	-17.799.953,48

Notar

Rekneskapsprinsipp

Rekneskapsprinsippet er avlagd i samhøve med god kommunal rekneskapskikk, herunder kommunale rekneskapsstandardar (KRS) utgitt av Forening for god kommunal regnskapssikk (GKRS).

Oppstilling

Forskriftsbestemte notar:

Note 1: Arbeidskapital

Note 2: Pensjon

Note 3: Garantiansvar

Note 4: Fordringar og gjeld til kommunale føretak, bedrifter og samarbeid (ikkje aktuell)

Note 5: Aksjar og andelar i varig eie

Note 6: Avsetning og bruk av fond

Note 7: Kapitalkonto

Note 8: Sal av finansielle anleggsmidlar

Note 9: Interkommunal samarbeid etter kommuneloven §27

Andre notar etter god kommunal rekneskapskikk (GKRS):

Note 10: Vesentlege postar i rekneskapet

Note 11: Vesentlege transaksjonar

Note 12: Anleggsmidlar

Note 13: Investeringsoversikt

Note 14: Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar

Note 15: Obligasjonar

Note 16: Langsiktig gjeld og avdrag

Note 17: Endringar av rekneskapsprinsipp

Note 18: Strykningar (ikkje aktuell)

Note 19: Vesentlege forpliktelsar

Note 20: Usikre forpliktelsar og hendelser etter balansedagen

Note 21: Vesentleg tap på utlån og forskutteringar

Note 22: Netto driftsresultat

Note 23: Ytelse til ledende personar og revisor

Note 24: Sjølvkost

Note 1 – Arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	121 052 373	141 251 967	
2.3 Kortsiktig gjeld	25 973 244	31 417 412	
Arbeidskapital	95 079 129	109 834 555	-14 755 426

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	132 445 720	
Inntekter investeringsregnskap	20 042 503	
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner	82 018 478	
Sum anskaffelse av midler	234 506 701	234 506 701
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	126 974 380	
Utgifter investeringsregnskap	99 258 737	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	12 006 974	
Sum anvendelse av midler	238 240 091	238 240 091
Anskaffelse - anvendelse av midler		-3 733 390
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	0	-11 022 036
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap		-14 755 426
Endring arbeidskapital i balansen		-14 755 426
Differanse (forklares nedenfor)		0

Note 2 – Pensjonar

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrar ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	15 609	20 756
Tilført premiefondet i løpet av året	2 243 749	1 331 687
Bruk av premiefondet i løpet av året	2 231 731	1 336 840
Innestående på premiefond 31.12.	27 627	15 609

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr 2).

Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2018 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 1.140.918 lågare enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,20 %	0,00 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Spesifikasjon av pensjonskostnad og årets premieavvik	2018	2017
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	8 284 160	8 132 993
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	8 321 803	7 860 986
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-8 046 695	-7 219 978
Administrasjonskostnader	595 694	555 097
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	9 154 962	9 329 098
Betalt premie i året	11 180 187	10 054 525
Årets premieavvik	-2 025 225	-725 427

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og akkumulert premieavvik	2018		2017	
	Arb.giveravg.		Arb.giveravg.	
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr.31.12.	214 776 078	2 606 613	202 704 556	3 423 807
Pensjonsmidler pr. 31.12.	190 185 391		170 404 497	
Netto pensjonsforpliktelser pr 31.12.	24 590 687	2 606 613	32 300 059	3 423 807
Årets premieavvik	2 025 225		725 427	
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	5 023 336		5 187 930	
Sum amortisert premieavvik dette året	-993 653		-890 021	
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	6 054 908	641 820	5 023 336	532 474

Estimatavvik og planendringer	2018		2017	
	Pensjons- midler	Pensjons- forpliktelser	Pensjons- midler	Pensjons- forpliktelser
Estimatavvik 31.12. dette år	8 164 571	1 394 318	4 620 002	-3 030 107
Virkningen av planendr. etter § 13-3 bokstav C	0	0	0	0

Note 3 – Garantiansvar

Sandøy kommune har ikkje garantiar

Note 5 – Aksjar og andre finansielle anleggsmidler

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.	Balanseført verdi 01.01.
Bergmoprodukter A/S	0,8 %	kr 9 000	kr 9 000
A/S Norøyvegen	41,5 %	kr 2 960 000	kr 2 960 000
Møreaksen A/S	> 1,0 %	kr 6 500	kr 6 500
Samspleis A/S	1,1 %	kr 40 000	kr 40 000
KLP-egenkapital		kr 4 877 250	kr 4 407 794
Sandøy Energi AS	100,0 %	kr 1 000 000	kr 1 000 000
Håp i Havet Eiendom A/S	51,0 %	kr 1	kr 1
Øyvon A/S	100,0 %	kr 110 000	kr 110 000
Hareid fastlandssamband AS	0,1 %	kr 10 000	kr 10 000
Muritunet A/S	0,2 %	kr 29 000	kr 29 000
Destinasjon Molde og Romsdal A/S	2,9 %	kr 17 066	kr 17 066
Utviklingsforum for Ålesund Lufthamn	2,5 %	kr 25 000	kr -
The North West AS	3,4 %	kr 105 100	kr 105 100
Sum		kr 9 188 917	kr 8 694 461

Kommunen har auka andelen av aksjar i KLP med kr. 469.456, og kjøpt 1 stk. aksje i Utviklingsforum for Ålesund Lufthamn i 2018.

Note 6 – Avsetjing og bruk av fond

	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i inv.regnskapet	Beholdning 31.12.
Disposisjonsfond	kr 31 190 933	kr 2 438 676	kr 600 000	kr 300 000	kr 32 729 609
Bundne driftsfond	kr 3 742 580	kr 588 194	kr 2 268 565	kr -	kr 2 062 209
Ubundne investeringsfond	kr 54 437 350	kr -		kr 701 198	kr 53 736 152
Bundne investeringsfond	kr 753 062	kr 1 919		kr -	kr 754 981
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	kr 90 123 925	kr 3 028 789	kr 2 868 565	kr 1 001 198	kr 89 282 951

Bruk av og avsetning til fond i driftsregnskapet	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Disposisjonsfond				
Regnskapsskjema 1A				
Disposisjonsfond	kr 31 190 933	kr 2 438 676	kr 900 000	kr 32 729 609
Opprinnelig budsjett		kr -	kr 1 200 000	
Justert budsjett		kr 2 438 676	kr 2 100 000	
Regnskapsskjema 1B				
Politisk, stab/støtte		kr -	kr -	
Oppvekst og kultur		kr -	kr -	
NAV		kr -	kr 600 000	
Helse og omsorg		kr -	kr -	
Teknisk		kr -	kr -	
Finans		kr 2 438 676	kr 300 000	
Sum disposisjonsfond regnskapsskjema 1B		kr 2 438 676	kr 900 000	
Bundne driftsfond				
Regnskapsskjema 1A				
Bundne driftsfond	kr 3 742 580	kr 588 194	kr 2 268 565	kr 2 062 209

Opprinnelig budsjett		kr 348 000	kr 109 000	
Justert budsjett		kr 906 000	kr 109 000	
Regnskapsskjema 1B				
Politisk, stab/støtte		kr 24 949	kr 358 511	
Oppvekst og kultur		kr 5 245	kr 238 632	
NAV		kr -	kr 40 000	
Helse og omsorg		kr -	kr 423 947	
Teknisk		kr -	kr 1 207 474	
Finans		kr 558 000	kr -	
<i>Sum bundne driftsfond regnskapsskjema 1B</i>		<i>kr 588 194</i>	<i>kr 2 268 565</i>	
Overføring til investeringsregnskapet				
Regnskapsskjema 1A				
Overføring til investeringsregnskapet		kr 427 100	kr -	
Opprinnelig budsjett		kr -	kr -	
Justert budsjett		kr 427 100	kr -	
Regnskapsskjema 1B				
Politisk, stab/støtte		kr -	kr -	
Oppvekst og kultur		kr -	kr -	
NAV		kr -	kr -	
Helse og omsorg		kr -	kr -	
Teknisk		kr -	kr -	
Finans		kr 427 100	kr -	
<i>Sum overf. til inv.regnskapet regnskapsskjema 1B</i>		<i>kr 427 100</i>	<i>kr -</i>	
Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Bundne driftsfond				
Selvkostfond (positiv)	kr 1 207 474	kr -	kr 1 207 474	kr -
Øremerka statstilskudd	kr 910 076	kr 410 000	kr 251 484	kr 1 068 592
Næringsfond/Kraftfond	kr 1 234 389	kr 19 183	kr 351 011	kr 902 561
Gavefond	kr 300 947	kr -	kr 300 947	kr -
Øvrige bundne driftsfond	kr 89 693	kr -	kr 7 506	kr 82 187
Sum	kr 3 742 580	kr 429 183	kr 2 118 422	kr 2 053 341
Bundne investeringsfond				
Ekstra ord. Avdrag Husbanken	kr 753 062	kr 1 919	kr -	kr 754 981
Sum	kr 753 062	kr 1 919	kr -	kr 754 981

Note 7 – Kapitalkonto

Saldo 01.01.	kr 55 372 018
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	kr 97 609 899
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr -
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	kr -
Kjøp av aksjer og andeler	kr 494 456
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	kr -
Utlån	kr 30 000
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	kr 6 786 367
Avdrag på eksterne lån	kr -
Økning pensjonsmidler	kr 19 780 894
Reduksjon pensjonsforpliktelser	kr -
Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	kr 74 100
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr 9 328 847
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	kr -
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	kr -
Avgang aksjer og andeler	kr -
Nedskrivning av aksjer og andeler	kr -
Avdrag på utlån	kr 94 634
Avskrivning utlån	kr -
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	kr -
Bruk av midler fra eksterne lån	kr 78 270 036
Reduksjon pensjonsmidler	kr -
Økning pensjonsforpliktelser	kr 11 254 329
Urealisert kurstap utenlandslån	kr -
Saldo 31.12.	kr 81 051 688

Note 8 – Sal av finansielle anleggsmidler

Det er ikke foretatt sal av finansielle anleggsmidler i 2018

Note 9 – Interkommunal samarbeid etter kommuneloven §27

Sandøy kommune er ikke vertskommune for interkommunale samarbeid i samhøve §27 i kommuneloven.

Note 10 – Vesentlege postar i rekneskapet

Det er ikke ført vesentlege postar i rekneskapet ut over normale bokførinar av omløpsmidlar, anleggsmidlar, kort- og langsiktig gjeld.

Note 11 – Vesentlege transaksjonar

Det er ikkje ført vesentlege transaksjonar ut over normale bokføringar i 2018.

Note 12 – Anleggsmidlar

	EDB- utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01	4 309 944	2 786 830	10 303 546	169 912 711	83 740 718	183 899	271 237 648
Årets tilgang	2 441 309	193 813	7 899 295	22 920 719	60 160 185	3 994 579	97 609 900
Årets avgang		74 100					74 100
Anskaffelseskost 31.12	6 751 253	2 906 543	18 202 841	192 833 430	143 900 903	4 178 478	368 773 448
Årets avskrivninger	1 051 705	693 886	611 362	4 815 271	2 156 625	-	9 328 849
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12	5 699 548	2 212 657	17 591 479	188 018 159	141 744 278	4 178 478	359 444 599
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Note 13 – Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskaps-ført i år
Sandøytunet	kr 46 601 623
Bustadprosjektet	kr 11 553 587
Høgdebasseng Myklebust	kr 7 969 295
Måsvikremma syd (nkl. Vann og avløp)	kr 5 017 711
Harøy Stadion	kr 2 186 788
Harøy kirke - Maling utvendig	kr 1 282 841
IKT-strategi	kr 1 117 138
Prosjekt over 1.mill kroner	kr 75 728 983

Note 14 – Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar

Plassering	31.12.2018	31.12.2017	Salg	Avkastning
Pareto Høgrete	kr 44 011 821	kr 43 087 995	kr -	kr 923 826
Pareto Aktiv (Aksjer)	kr -	kr 1 948 992	kr 2 006 921	kr 57 929
Pareto Global (aksjer)	kr 921 799	kr 2 100 669	kr 1 000 000	kr -178 870
Sparebanken Møre	kr 26 989 412	kr 26 472 151	kr -	kr 517 261
Forte fondsforvaltning	kr 17 636 118	kr 17 251 590	kr -	kr 384 528
	kr 89 559 150	kr 90 861 397	kr 3 006 921	kr 1 704 674

Verdi per 31.12.18 kr. 89.559.150 er virkelig verdi og balanseført verdi av omløpsmidlene.

Note 15 – Obligasjonar

Kommunen har kun markedsbaserte finansielle omløpsmidlar

Note 16 – Langsiktig gjeld og avdrag

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.	01.01.
Gjeldsbrevslån/banklån	279 806 006	219 258 658
Obligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Husbanklån	985 710	1 071 426
Finansielle leieavtaler	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	280 791 716	220 330 084

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	kr 103 374 352	1,73 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	kr 177 417 364	1,80 %

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7, ved å vekte gjenværende levetid for hver anleggsgruppe i forhold til bokført verdi totalt. Normalt vil denne beregningsmåten gi et lavere krav til minsteavdrag enn «forenkla modell». Sammenligning mellom utgiftsførte avdrag og kapitalslit som frekammer ved bruk av dette alternativet er vist nedenfor.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2018	2017
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	6 700 652	4 910 000
Bergnet minimumsavdrag	6 477 000	4 902 007
Avvik	223 652	7 993

Kommunen har betalt 0,223 mill. kroner meir i avdrag enn minimumskravet i 2018.

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskotteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. Også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2018	2017
Mottatte avdrag på startlån	87 634	35 585
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	85 715	85 716
Avsetning til/bruk av avdragsfond	1 919	-50 131
Saldo avdragsfond 31.12.	754 980	753 061

Note 17 – Endringar av rekneskapsprinsipp

Det har ikkje vore endringar i rekneskapsprinsipp i 2018.
Saldo på konto for endringar i rekneskapsprinsipp er kr. 1.086.000

Note 19 – Vesentlege forpliktelsar

Sandøy kommune har ingen vesentlege forpliktelsar som ikkje kjem fram av rekneskapen.

Note 20 – Usikre forpliktelsar og hendelser etter balansedagen

Ein er ikkje kjend med hendelsar etter balansedagen som vil vere av betydning for å vurdere kommunen sitt resultat eller stilling.

Note 21 – Vesentleg tap på utlån og forskutteringar

Kommunen har ikkje bokført estimerte tapsføringar for 2018.

Note 22 – Netto driftsresultat

Sandøy kommune har i 2018 eit mindreforbruk på kr. 543.716 og netto driftsresultat er -1,73% av brutto driftsinntekter.

Note 23 – Ytelse til ledende personar og revisor

Ytelser til ledende personar	Lønn og annan godtgjøreelse
Administrasjonssjef	965 000
Ordfører	871 947

Godtgjerelse til revisor

Kommunen sin revisor er kommunerevisjonsdistrikt nr.3 i Møre og Romsdal. Samla godtgjerelse til revisor er kr. 532.000. Revisjon omfattar reknekskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag. For kontrollutvalsekretæriet er det betalt kr. 147.355.

Gebyrfinansierte selvkosttjenester

Etterkalkyle 2018

Sandøy kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, KMD, feb. 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som eksemplet under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

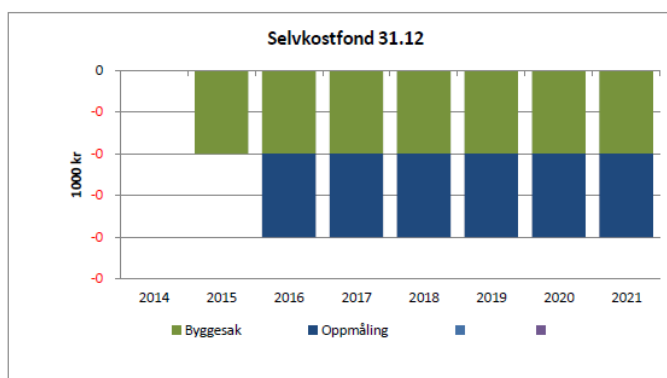
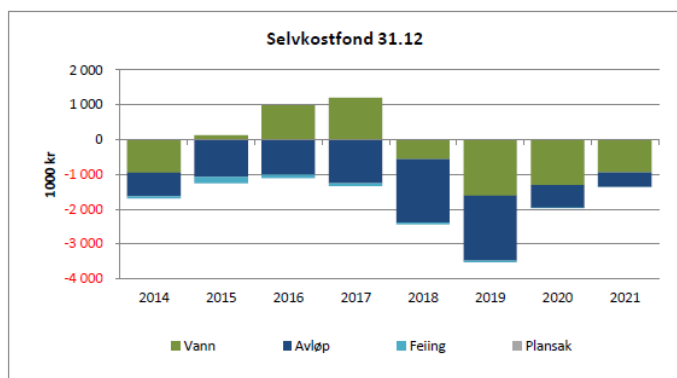
Forskjeller mellom kommunens regnskap og selvkostregnskapet	Regnskapsresultat	Selvkostkalkyle
Gebyrintekter	8 800 000	8 800 000
Øvrige driftsinntekter	20 000	20 000
Driftsinntekter	8 820 000	8 820 000
Direkte driftsutgifter	5 700 000	5 700 000
Avskrivningskostnad	1 750 000	1 580 000
Kalkulatorisk rente	0	1 140 000
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	240 000
Driftskostnader	7 450 000	8 660 000
Resultat	1 370 000	160 000

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng. I 2018 var denne lik 2,370 %.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2018 i sin helhet være disponert innen 2023.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylerne gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Samlet etterkalkyle 2018

Etterkalkylene for 2018 er basert på regnskap datert 4. februar 2019.

Etterkalkyle selvkost 2018	Vann	Avløp	Feiing	Plansak	Totalt
Gebyrinntekter	4 150 162	905 653	328 391	76 145	5 460 351
Øvrige driftsinntekter	0	-1 870	0	0	-1 870
Driftsinntekter	4 150 162	903 783	328 391	76 145	5 458 481
Direkte driftsutgifter	2 879 467	879 254	227 170	255 704	4 241 595
Avskrivningskostnad	1 118 484	91 944	212	2 120	1 212 760
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	890 415	56 481	45	454	947 395
Indirekte netto driftsutgifter	958 046	362 210	42 480	53 889	1 416 625
Indirekte avskrivningskostnad	72 631	42 745	19 792	28 399	163 567
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37 %)	11 406	6 274	2 333	3 811	23 824
Driftskostnader	5 930 448	1 438 907	292 032	344 376	8 005 763
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0	268 231	268 231
Resultat	-1 780 286	-535 124	36 359	0	-2 279 051
Kostnadsdekning i %	70,0 %	62,8 %	112,5 %	22,1 %	68,2 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd 01.01	1 207 474	-1 253 002	-87 003	0	-132 531
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-1 780 286	-535 124	36 359	0	-2 279 051
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (2,37 %)	7 521	-36 037	-1 631	0	-30 147
Fremførbart underskudd 31.12	-565 292	-1 824 163	-52 275	0	-2 441 730

Etterkalkyle selvkost 2018	Byggesak	Oppmåling			Totalt
Gebyrinntekter	216 767	301 653	0	0	518 420
Øvrige driftsinntekter	639	0	0	0	639
Driftsinntekter	217 406	301 653	0	0	519 059
Direkte driftsutgifter	305 925	412 281	0	0	718 206
Avskrivningskostnad	53	1 060	0	0	1 113
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	11	227	0	0	238
Indirekte netto driftsutgifter	25 425	44 829	0	0	70 254
Indirekte avskrivningskostnad	239	4 782	0	0	5 021
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37 %)	41	821	0	0	862
Driftskostnader	331 694	463 999	0	0	795 693
+ Tilskudd/subsidiering	114 288	162 346	0	0	276 634
Resultat	0	0	0	0	0
Kostnadsdekning i %	65,5 %	65,0 %	0,0 %	0,0 %	65,2 %
Fremførbart underskudd 01.01	-1	-1	0	0	-2
Fremførbart underskudd 31.12	-1	-1	0	0	-2

Etterkalkylen for 2018 er utarbeidet i samarbeid med EnviDan Momentum AS som har mer enn 15 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 280 norske kommuner.